

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Вченої ради факультету
економіки та менеджменту

Тарасюк Г.М.

« 28 » 08 20 19 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОСНОВИ ЕКОНОМІКИ ТРАНСПОРТУ»

для студентів освітнього ступеня «Бакалавр»
спеціальності 275 «Транспортні технології (за видами)»
спеціалізація 275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»
освітньо-професійна програма «Транспортні технології (на автомобільному
транспорті)»
факультет економіки та менеджменту
кафедра економіки та підприємництва

Робочу програму схвалено на
засіданні кафедри економіки та
підприємництва
протокол від « 28 » 08 2019 р. № 8

Розробник: к.е.н., доцент кафедри економіки та підприємництва
Виговський В.Г.

Житомир
2019 – 2020 н.р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань: 27 «Транспорт»	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність: 275 «Транспортні технології (за видами)» Спеціалізація 275.03 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	-
Індивідуальне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин - 180		7-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 5 самостійної роботи студента – 6,25	Освітній ступінь: «бакалавр»	Лекції	
		32 год.	-
		Практичні, семінарські	
		16 год.	-
		Лабораторні	
		32 год.	-
		Самостійна робота	
		100 год.	-
Індивідуальні завдання: - год.			
Вид контролю: Залік			

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 80/100

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма вивчення навчальної дисципліни «Основи економіки транспорту» складена відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики та навчального плану підготовки бакалавра спеціальності 275 «Транспортні технології (за видами)».

Мета, предмет та завдання навчальної дисципліни.

Метою підготовки фахівця до виконання майбутніх обов'язків у сфері економіки транспорту, а саме організації обліку та аналізу витрат, формування собівартості продукції й визначення податку на додану вартість й податку на прибуток підприємства.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є наукові принципи формування і обліку виробничих витрат на підприємствах транспорту, формування собівартості перевезень та транспортних послуг, а також оподаткування доходів і прибутку підприємств.

Результатом вивчення дисципліни є набуття студентами таких компетентностей:

1. Загальні компетентності:

ЗК 6. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК 8. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК 11. Здатність працювати автономно та в команді.

ЗК 12. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 13. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

2. Спеціальні компетентності:

СК-1 Здатність аналізувати параметри і показники функціонування транспортних систем та технологій з урахуванням впливу зовнішнього середовища

СК-2. Здатність організації та управління навантажувально-розвантажувальними роботами та складськими операціями на транспорті

СК-3. Здатність організовувати та управляти перевезенням вантажів автомобільним транспортом

СК-4. Здатність організовувати та управляти перевезенням пасажирів та вантажу автомобільним транспортом

СК-7. Здатність оптимізувати логістичні операції та координувати замовлення на перевезення вантажів від виробника до споживача, дотримуватись законів, правил та вимог систем управління якістю.

СК-8. Здатність проектувати транспортні (транспортно-виробничі, транспортно-складські) системи і їх окремі елементи.

СК-10. Здатність оцінювати та забезпечувати ергономічну ефективність транспортних технологій

СК-12. Здатність організовувати міжнародні перевезення

СК-13. Здатність оцінювати плани та пропозиції щодо організації та технології перевезень, складені іншими суб'єктами, та вносити необхідні зміни виходячи з техніко-експлуатаційних параметрів та принципів функціонування об'єктів та пристроїв транспортної інфраструктури, транспортних засобів

СК-14. Здатність використовувати сучасні інформаційні технології, автоматизовані системи керування та геоінформаційні системи при організації перевізного процесу

СК-15. Здатність організовувати транспортно-експедиторське обслуговування вантажів

В результаті вивчення дисципліни студент має набути наступних результатів навчання:

РН-5. Застосовувати, використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології для розв'язання практичних завдань з організації перевезень та проектування транспортних технологій.

РН-6. Досліджувати транспортні процеси, експериментувати, аналізувати та оцінювати параметри транспортних систем та технологій.

РН-7. Формулювати, модифікувати, розробляти нові ідеї з удосконалення транспортних технологій.

РН-8. Розробляти, проектувати, управляти проектами у сфері транспортних систем та технологій.

РН-9. Розробляти, планувати, впроваджувати методи організації безпечної діяльності у сфері транспортних систем та технологій.

РН-11. Класифікувати та ідентифікувати транспортні процеси і системи. Оцінювати параметри транспортних систем. Виконувати системний аналіз та прогнозування роботи транспортних систем.

РН-12. Знаходити рішення щодо раціональних методів організації навантажувально-розвантажувальних робіт. Планувати графіки проведення навантажувально-розвантажувальних робіт. Вибирати механізми та засоби проведення навантажувально-розвантажувальних робіт.

РН-13. Організовувати та управляти перевезенням вантажів в різних сполученнях. Вибирати вид, марку, тип транспортних засобів та маршрутів руху. Контролювати хід виконання перевезення.

РН-14. Організовувати та управляти перевезенням пасажирів та багажу в різних сполученнях. Вибирати вид, марку, тип транспортних засобів та маршрутів руху. Організовувати обслуговування пасажирів на вокзалах та пасажирських терміналах.

РН-15. Вибирати ефективні технології взаємодії видів транспорту. Аналізувати можливості застосування різноманітних варіантів взаємодії видів транспорту.

РН-17. Розробляти ланцюги постачань та оцінювати їх ефективність. Установлювати зв'язки між різними ланцюгами постачань. Визначення функцій логістичних центрів. Аналізувати особливості супутніх інформаційних і фінансових потоків.

РН-18. Досліджувати види і типи транспортних систем. Знаходити рішення оптимізації параметрів транспортних систем. Оцінювати ефективність інфраструктури та технології функціонування транспортних систем.

РН-19. Пояснювати експлуатаційну, техніко-економічну, технологічну, правову, соціальну та екологічну ефективність організації перевезень.

Міждисциплінарні зв'язки: «Основи економічної теорії», «Основи фінансів та бухгалтерського обліку», «Основи підприємництва», «Основи маркетингу», «Економіка транспорту».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Транспортне підприємство, як суб'єкт господарювання

Тема 1. Вступ до економіки транспорту

Тема 2. Організаційно-правові основи створення та функціонування транспортного підприємства

Тема 3. Якість послуг транспорту

Тема 4. Розвиток і розміщення транспорту в регіонах

Змістовний модуль 2. Собівартість транспортних перевезень

Тема 5. Класифікація витрат

Тема 6. Аналіз витрат на надання послуг

Тема 7. Собівартість перевезень. Кошторис витрат

Тема 8. Аналіз собівартості послуг

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовні модулі	Кількість годин				
	Усього	денна форма			
		у тому числі			
2	3	л	п	лаб	інд
		4	5	6	7
Змістовний модуль 1. Транспортне підприємство, як суб'єкт господарювання					
Тема 1. Вступ до економіки транспорту	20	4	2	4	10
Тема 2. Організаційно-правові основи створення та функціонування транспортного підприємства	20	4	2	4	10
Тема 3. Якість послуг транспорту	25	4	2	4	15
Тема 4. Розвиток і розміщення транспорту в регіонах	25	4	2	4	15
Разом змістовий модуль 1	90	16	8	16	50
Змістовний модуль 2. Собівартість транспортних перевезень					
Тема 5. Класифікація витрат	20	4	2	4	10
Тема 6. Аналіз витрат на надання послуг	20	4	2	4	10
Тема 7. Собівартість перевезень. Кошторис витрат	25	4	2	4	15
Тема 8. Аналіз собівартості послуг	25	4	2	4	15
Разом змістовний модуль 2	90	16	8	16	50
УСЬОГО	180	32	16	32	100

5. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Практичних	Лабораторних
1, 2	Тема 1. Вступ до економіки транспорту	2	4
3, 4	Тема 2. Організаційно-правові основи створення та функціонування транспортного підприємства	2	4
5, 6	Тема 3. Якість послуг транспорту	2	4
7, 8	Тема 4. Розвиток і розміщення транспорту в регіонах	2	4
9, 10	Тема 5. Класифікація витрат	2	4
11, 12	Тема 6. Аналіз витрат на надання послуг	2	4
13, 14	Тема 7. Собівартість перевезень. Кошторис витрат	2	4
15, 16	Тема 8. Аналіз собівартості послуг	2	4
Разом		16	32

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Вступ до економіки транспорту	10
2	Тема 2. Організаційно-правові основи створення та функціонування транспортного підприємства	10
3	Тема 3. Якість послуг транспорту	15
4	Тема 4. Розвиток і розміщення транспорту в регіонах	15
5	Тема 5. Класифікація витрат	10
6	Тема 6. Аналіз витрат на надання послуг	10
7	Тема 7. Собівартість перевезень. Кошторис витрат	15
8	Тема 8. Аналіз собівартості послуг	15
Разом		100

7. Індивідуальні завдання

Самостійна робота студента є основним засобом оволодіння матеріалом дисципліни, засвоєння необхідних умінь і навичок у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Під час такої роботи використовується навчальна, спеціальна література, а також тексти лекцій. Специфічною формою самостійної роботи є виконання індивідуальних завдань у вигляді розв'язування задач, аналізу ситуацій, написання рефератів. Розподіл часу самостійної роботи студентів (денна форма)

Підготовка індивідуального завдання передбачає вибір теми та узгодження її. З метою полегшення підготовки роботи план слід розгорнути на підпитання. Підготовка роботи обов'язково передбачає збір необхідної наукової інформації по темі роботи та літературних наукових джерел, в тому числі й монографічної літератури. Робота має містити узагальнений матеріал.

Слід використовувати власні слова, містити особисті узагальнення і висновки. Виклад теми має бути послідовним, спиратися, у разі необхідності, на аналіз правозастосовної практики.

Індивідуальне завдання має бути виконаний з застосуванням комп'ютерного набору в обсязі 30-35 сторінок. Сторінки нумеруються. Посилання на нормативні джерела мають бути точними. Список літератури має бути повним і включати основоположні монографічні роботи, учбові посібники, нормативний матеріал та журнальні статті. Не допускається використання лише одного джерела і його буквальний виклад.

Перелік тем індивідуального завдання:

1. Транспортний комплекс України.
2. Транспортні підприємства, як суб'єкт господарювання
3. Основні фонди транспортних підприємств
4. Оборотні фонди транспортних підприємств
5. Трудові ресурси та ефективність їх використання на транспортних підприємствах
6. Оплата праці робітників транспортних підприємств
7. Основні результативні показники діяльності транспортних підприємств
8. фінансові результати транспортних підприємств
9. Ціноутворення на транспортні послуги
10. Інвестиційна та інноваційна діяльність транспортних підприємств

8. Методи контролю

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

- поточне тестування після вивчення кожного змістового модуля;
- виступ на практичному занятті;
- оцінка за індивідуальну роботу (пояснювальна записка);
- оцінка за самостійну роботу;
- модульний контроль;
- підсумковий контроль (залік).

Для діагностики знань використовується модульно-рейтингова система зі 100-бальною шкалою оцінювання.

Студент має право не складати залік і отримати оцінку якщо він виконав всі види навчальної роботи без порушення встановлених термінів і отримав позитивну (за національною шкалою) підсумкову оцінку.

Якщо студент отримав не задовільну оцінку або не згоден з оцінкою він повинен скласти залік.

Таблиця

Перелік робіт, обов'язкових для виконання студентом під час вивчення дисципліни «Біржова діяльність»

Види робіт	Кількість балів
1. Виступ на практичному занятті, участь в обговоренні окремих проблем, відповідь на запитання викладача (з інтервалом оцінок 0, 1, 2, 3 залежно від розуміння суті питання, повноти його висвітлення і глибини аргументації)	0—3
2. Поточне експрес-тестування (з інтервалом оцінок 0,1,2 залежно від кількості правильних відповідей)	0—2
3. Підготовка та презентація аналітичних оглядів (рефератів) з окремих питань за погодженням з викладачем, участь у ділових іграх, розгляді практичних ситуацій (з інтервалом оцінок 0, 1, 2, 3 залежно від рівня роботи)	0—3
4. Участь у студентських конференціях, конкурсах, олімпіадах за тематикою дисципліни (з інтервалом оцінок 1, 2, 3, 4, 5 залежно від результатів участі)	1—5

Модульний контроль здійснюється у формі контрольних робіт (максимальна оцінка – 10 балів) за окремими частинами дисципліни (модулями). Для контролю дисципліни «Біржова діяльність» поділена на 2 модулі.

Шкала оцінювання підсумкового контролю

За шкалою ECTS	Екзамен	Залік	Бали
A	Відмінно	Зараховано	90–100
B	Добре	Зараховано	82–89
C			74–81
D	Задовільно	Зараховано	64–73
E			60–63
FX	Незадовільно, з обов'язковим перескладанням окремих модулів	Не зараховано	35–59
F	Незадовільно, з обов'язковим перескладанням повного курсу	Не зараховано	0–34

9. Схема нарахування балів

Поточне тестування та самостійна робота								Сума	Підсумковий тест (залік)
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	100	100
10	10	15	15	10	10	15	15		

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів.

10. Рекомендована література

Базова

- Арутюнова Г. И. Введение в экономику транспорта / Московский автодорожный ин-т (Технический ун-т). — М., 1995. — 100 с.
- Гончаров М. Ю. Системний факторний аналіз економічних процесів на транспорті / Інститут (Центр) комплексних транспортних проблем. — К. : Логос, 1999. — 423 с.
- Дмитриев И.А., Жарова О. М.. Экономика предприятий автомобильного транспорта: Учеб. пособие для студ. вузов / Харьковский национальный автомобильно-дорожный ун-т. — Х. : ХНАДУ, 2004. — 183 с.

4. Здерева Т. О., Іванова Н. Ю., Новак І. В., Когденко В.Г., Головніна О. Г. Економічне обґрунтування бізнес-плану роботи автотранспортного підприємства / Український транспортний ун-т / Т.О. Здерева (ред.). — К., 1996. — 60 с.
5. Кашканов А. А., Ребедайло В. М. Економіка підприємств автомобільного транспорту: Навч. посібник для студ. спец. "Автомобілі та автомобільне господарство" / Вінницький держ. технічний ун-т. — Вінниця : ВДТУ, 2002. — 115 с.
6. Криворучко О. М. Типові задачі з економіки праці на автомобільному транспорті: Навч. посібник для студ. вищих навч. закл. спеціалізації "Менеджмент підприємств і організацій автомобільного транспорту" / Харківський національний автомобільно-дорожній ун-т. — Х. : ХНАДУ, 2002. — 213 с.
7. Лапидус Б. М. Экономические проблемы транспорта: Учеб. пособие / Российский гос. открытый технический ун-т путей сообщения. — М. : РГОТУПС, 2001. — 110 с.
8. Сербиновский Б. Ю., Фролов Н. Н., Напхоненко Н. В., Колоскова Л. И., Напхоненко А. А. Экономика предприятий автомобильного транспорта: Учеб. пособие для студ. вузов. — М. : ИКЦ "МарТ", 2006. — 494 с.
9. Сич Євген Миколайович, Кислий Валерій Миколайович. Закони економіки транспорту: монографія / Державний економіко-технологічний ун-т транспорту. — Ніжин : АспектПоліграф, 2009. — 160 с.
10. Темченко А. Г., Максимов С. В. Економіка підприємств автомобільного транспорту: навч. посібник. — Кривий Ріг : Видавничий центр КТУ, 2008. — 404 с.

Допоміжна

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. – Заголовок з екрану.
2. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08>. – Заголовок з екрану.
3. Закон України «Про оплату праці» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/108/95-p>. – Заголовок з екрану.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kodeksy.com.ua/buh/psbo/26.htm>. – Заголовок з екрану.
5. Наказ Міністерства інфраструктури України «Про затвердження Порядку підвищення кваліфікації керівників і спеціалістів, діяльність яких пов'язана з наданням послуг автомобільного транспорту» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1454-13>. – Заголовок з екрану.
6. Закон України «Про приєднання України до Європейської угоди щодо роботи екіпажів транспортних засобів, які виконують міжнародні автомобільні перевезення (ЄУТР)» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2819-15>.
7. Будрин А.Г. Экономика автомобильного транспорта: Учебное пособие для студ. высш. учеб. заведений / А.Г. Будрин, Е.В. Будрина, М.Г. Григорян и др. ; под ред. Г.А. Кононовой. – М. : Издательский центр «Академия», 2009. – 320 с.
8. Дмитриев И.А. Экономика предприятий автомобильного транспорта: Учебное пособие / И.А. Дмитриев, О.М. Жарова. – Х.: ХНАДУ, 2004. – 184 с.
9. Жарова О.М. Типові задачі з економіки підприємства автомобільного транспорту: Навчальний посібник для автотрансп. спец. ВУЗів / О.М. Жарова, І.А. Дмитрієв, І.М. Кирчата. – вид. 2-ге перероб. і доп. – Х.: ХНАДУ, 2013. – 196 с.
10. Зінь Е.А. Управление автомобилем транспортом: Навчальний посібник / Е.А. Зінь. – Рівне: НУВГП, 2011. – 326 с.
11. Іванілов О.С. Економіка підприємства: Підручник / О.С. Іванілов. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 728 с.

12. Корецька С.О. Економіка автомобільного транспорту: Навчальний посібник / С.О. Корецька, А.Ю. Якимчук, Т.С. Карпан. – Рівне: НУВГП, 2012. – 309 с.
13. Лавриков И.Н. Экономика автомобильного транспорта: Учебное пособие / И.Н. Лавриков, Н.В. Пеньшин ; под науч. ред. д-ра экон. наук, проф. И.А. Минакова. – Тамбов: Изд-во ГОУ ВПО ТГТУ, 2011. – 116 с.
14. Левченко О.П. Планування діяльності підприємств автомобільного транспорту: Навчальний посібник / Левченко О.П. – Х.: ХНАДУ, 2009. – 188 с.
15. Туревский И.С. Экономика отрасли (автомобильный транспорт): Учебник / И.С. Туревский. – М.: ИД «ФОРУМ» : ИНФРА – М, 2011. – 288 с.
16. Хегай Ю.А. Экономика предприятий автомобильного транспорта: Учебное пособие / Ю.А. Хегай, В.В. Девинаова, К.А. Мухина. – Красноярск, 2012. – 229 с.
17. Шинкаренко В.Г. Економіка праці на автомобільному транспорті: Навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / В.Г. Шинкаренко, І.А. Дмитрієв, О.М. Криворучко. – Х.: ХНАДУ, 2000. – 303 с.
18. Шинкаренко В.Г. Планирование и измерение производительности труда на автомобильном транспорте / В.Г. Шинкаренко. – К.: Техника, 1988. – 111 с.
19. Шинкаренко В.Г. Управление результатами деятельности работников АТП / В.Г. Шинкаренко, О.Н. Криворучко. – Х.: ХГАДТУ, 2000. – 143 с.
20. Шинкаренко В.Г. Економіка праці на автомобільному транспорті: Навчальний посібник / В.Г. Шинкаренко, О.М. Криворучко. – Х.: ХНАДУ, 2012. – 344 с.
21. Шинкаренко В.Г. Управління корпораціями автомобільного транспорту: Навчальний посібник / В.Г. Шинкаренко, С.Г. Банаєва. – Х.: ХНАДУ, 2005. – 236 с.